

Skötselplan för Norets naturreservat

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	1
1. Syfte med reservatet	1
2. Beskrivning	1
2.1 Uppgifter om reservatet	1
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning	2
2.3 Områdets bevarandevärden	3
2.4 Källförteckning	4
PLANDEL	4
3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	4
4. Friluftsliv	5
5. Uppföljning	5
5.1 Uppföljning av bevarandemål	5
5.2 Uppföljning av skötselåtgärder	5
6. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	6

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med reservatet

Syftet med Norets naturreservat är att:

- Bevara de värdefulla livsmiljöerna gammal barrblandskog och tallskog, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer, i gynnsamt tillstånd.
- Strukturer som gamla grova träd, döda stående och liggande träd ska förekomma i gynnsam omfattning.
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

2. Beskrivning

2.1 Uppgifter om reservatet

Objektnummer	04-02-99

<i>Län</i>	Södermanland
<i>Kommun</i>	Trosa
<i>Församling/socken</i>	Västerljung
<i>Areal</i>	27,6 ha, varav land 27,6 ha
<i>ID-punkt</i>	x=6531916, y=1592374
Markslag och naturtyper	
<i>Skogsmark</i>	Ca 25 ha varav ca 24 ha produktiv
- <i>Granskog</i>	Ca 1 ha
- <i>Tallskog</i>	Ca 11 ha
- <i>Barrblandskog</i>	Ca 12 ha
- <i>Triviallövskog</i>	Ca 0,5 ha
<i>Skogsimpediment</i>	Ca 3 ha
TOTALAREAL	27,6 ha
Prioriterade bevarandevärden	
<i>Markslag</i>	Skogsmark
<i>Naturtyper</i>	Barrblandskog, tallskog
<i>Strukturer (landskapselement)</i>	Gamla träd, döda träd
<i>Växt- och djursamhällen</i>	Lavar, mossor, svampar, insekter, fåglar

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Norets naturreservat har legat under Erikslunds säteri, som är en sen skapelse från slutet av 1700-talet. Erik Brander, adlad Sköldebrand, skapade säteriet utifrån en gård (Backa) som hört till Tullgarn. "Erik" i Erikslund syftar på denne Erik Brander, "lund" har antagligen använts schablonartat som en välklingande efterled. Noret är ett före detta torpställe, under Erikslunds säteri, som ligger i södra änden av Noresjön, tidigare Fräkensjön.

Kring Erikslund finns en del fornlämningar bland annat järnåldersgravfält, runsten, älvkvarnsförekomst och bebyggelselämningar. En del av bebyggelselämningarna är före detta torpställen.

En skogdelningskarta från år 1781 är ett resultat av en ökad privatisering av skogsmarken. Kartan har gjorts i syfte att dela upp Gillberga bys allmanning mellan Gillberga adel och skattebönder i byn. Säteriet Ericslund finns angivet och bland annat Stora och Lilla Backa har lagts under säteriet. Väster om säteriet finns byn Gillberga. Södra delen av reservatsområdet beskrivs som sidlänt mot sjön och här skall bland annat gran och tall ha funnits. I mitten, och mot sjön, anges terrängen vara bergig och detta område är lägre värderat än det i söder liggande.

På en karta från 1869 finns torpet Noret med i södra ändan av sjön som på denna karta anges som Noresjön eller Fräkensjön (se karta s. 3). I handlingarna till kartan beskrivs reservatsområdet som bergig "*.....icke synnerligen god. Timmerskog saknas nästan helt och hållet för närvarande.....Tillgången på skog till vedbrand ganska riklig.....*". Förutom skogen beskrivs att här finns en sjö och nästan kala berg och mossar. De fuktiga betesdrågen samt kärr och mossar betades troligen hårt medan den övriga skogen betades extensivt.

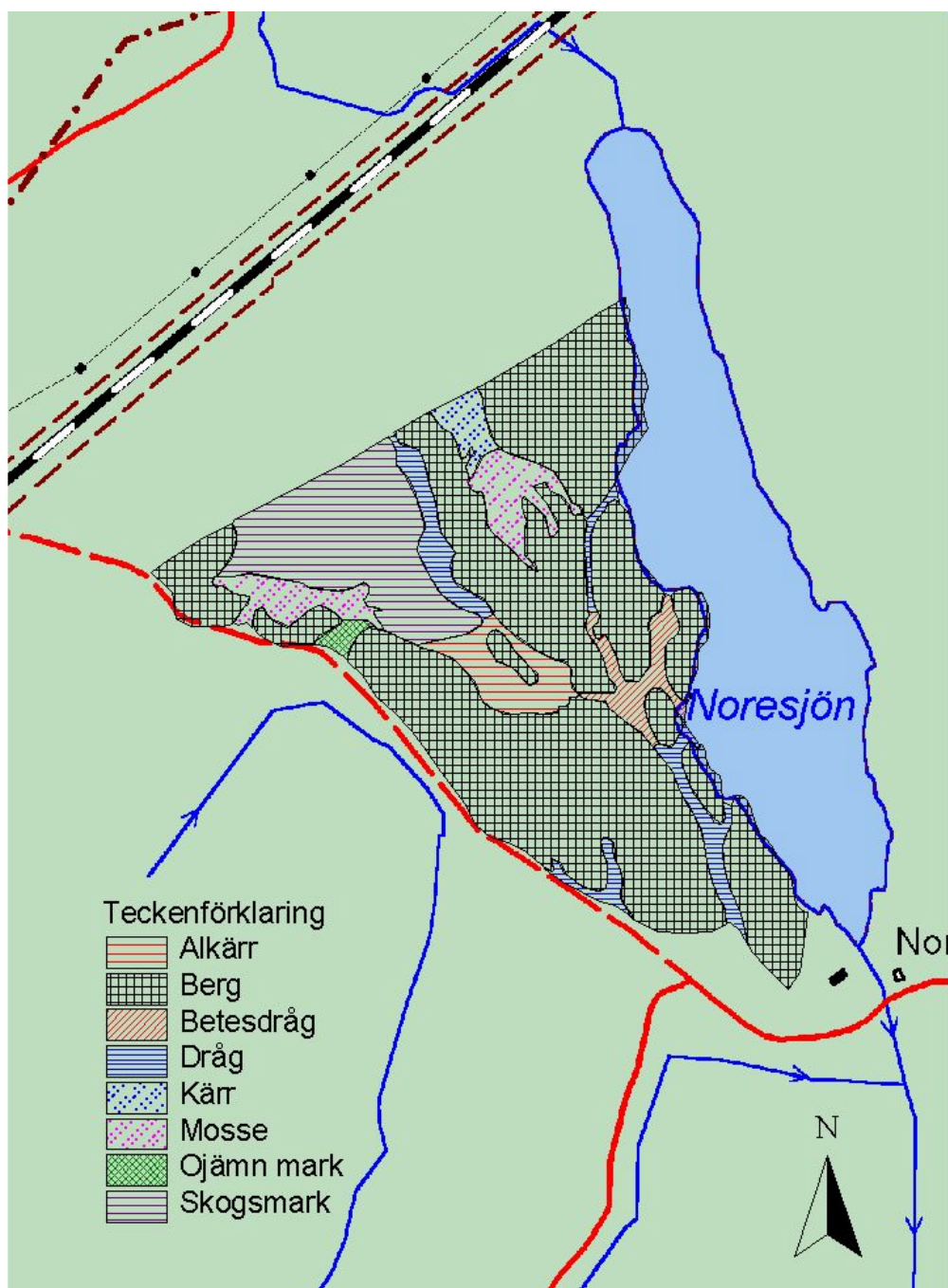

Fig. 1. Kartöverlägg från 1869 över större delen av reservatet.

Häradskartan från förra sekelskiftet visar ett på att det fanns omväxlande fuktiga partier med torrare. Symboler för såväl löv- som barrträd har ritats ut. Noresjön benämns enbart Fräkensjön.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska värden

Väster om Noresjön finns ett gammalt barrskogsbestånd med en blandning av gran och tall. Barrskogen växer dels på torra hållmarker där tall dominerar medan fuktigare partier har grandominans och dels sumpskogskaraktär. Många av träden är mycket gamla och senvuxna och genomsnittlig ålder är ca 125 år. En del tallar har dock en ålder på 200-250 år. En senvuxen gran har borrats och åldersbestämts till ca 170 år. Död ved av tall och gran

förekommer tämligen allmänt både som lågor, torrträd och högstubbar. Vegetationstyp är blåbärstyp och bredbladig grästyp.

Det är den välutvecklade naturskogen i sig med de arter och strukturer som finns här som ger området höga naturvärden. Den sedan decennier orörda skogen är flerskiktad och har under lång tid utvecklat en hög grad av olikåldrighet och naturlig luckighet. Frånvaron av storskaliga störningar har gjort att kvalitéter kopplat till sena successionsstadier och intern dynamik utvecklats i området. Detta syns tydligast i områdets centrala del där trädens senvuxenhet, död ved i olika former samt pågående naturliga processer såsom avdödande och svampars/insekters påverkan på träd ger intrycket av en naturskog. Hydrologin inom området är påverkad och vattnet fluktuerar efter årstiderna.

Värdefulla element är gamla spärrgreniga tallar med pansarbark, gamla senvuxna granar och gamla grova aspar och björkar. I högstubbar finns hackmärken efter hackspettar. Det finns tecken på äldre avverkning och vedtäkt men omfattningen är liten. I reservatets norra del ingår några hektar ung tallskog.

Inom området har ett antal arter knutna till gammal barrskog hittats av kärlväxter, mossor, lavar, svampar och fåglar. Några exempel är den lilla orkidén knärot, gammelgranlav och ullticka.

2.3.2 Geovetenskapliga värden

Objektet är småkuperat och ligger i en sluttning ner mot Noresjön. Urberg med stora partier håll dominerar området och består av kvartsdiorit till granodiorit, grå till rödgrå, gnejsig. Inslag finns av isälvsavlagringar, glaciala sediment, organisk jord och morän.

2.3.3 Kulturhistoriska värden

Området har inte besökts i fält. Generellt kan dock nämnas att området har ett kulturhistoriskt bevarandevärde med hänvisning till dess nyttjande som utmark.

2.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området ligger i en ostörd trakt, långt från bebyggelse och biltrafik och kan ge besökande fina naturupplevelser. Områdets belägenhet vid den natursköna Noresjön höjer dess värden för friluftslivet.

2.4 Källförteckning

Länsstyrelsen i Södermanland, 1995. Program för bevarande av Natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet i Nyköping.

Skogsvårdsstyrelsens *nyckelbiotopsinventering*, ID-nummer: 09H 6I 08 (nyckelbiotop)

Sveriges Geologiska Undersökning, 1975. Kartblad: Nyköping 09H NO. Skala 1:50 000.

Sveriges Geologiska Undersökning, 1975. *Jordartskartan*, 09H Nyköping NO. Digital form.

Lantmäteriakter:

Västerljungssocken nr 36, "Gillberga by med avgärdade hemman; skogsdelen författad år 1781"

Västerljungs socken nr 72, "Erikslund med underlydande hemman", 1869.

Häradskartan

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet består endast av ett skötselområde, skog för fri utveckling förutom tillskapande av död ved. En omprövning av skötselform bör göras inom en 10-årsperiod.

Skötselområde 1: Skogsmark (totalt ca 25 ha)

Beskrivning

Omfattar hela reservatet där huvudarealen utgörs av barrblandskog och tallskog. Mindre partier ingår av granskog och triviallövskog. I dag är närmare 50% av skogen över ca 120 år gammal, närmare 35% är 21-30 år.

Bevarandemål

Utbredningen av gammal barrnaturskog är 15 hektar (riktvärde).

Död ved i olika former förekommer med minst 10 kubikmeter/hektar. (Gäller skogen som idag är gammal.)

Skötselåtgärder

Inga förutom aktivt tillskapande av död ved.

4. Friluftsliv

Beskrivning

Syftet med friluftslivet i området är att bjuda de besökande på fina naturupplevelser samtidigt som de får bättre kännedom om skogsnaturen och dess naturvärden.

Naturreseptatet kan nyttjas som rekreatiionsområde med de begränsningar som framgår av föreskrifterna i beslutet. Inom området kommer inte att märkas upp stigar eller sättas upp andra anordningar, utan folk får vistas på egen hand. Informationstavlor ska sättas upp där besökarna ska få information om reservatets olika värden, syfte med skötseln och vilka villkor som gäller för allmänheten.

Bevarandemål

Informationstavlor med beskrivning av reservatet ska finnas.

Skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av informationstavlor.

5. Uppföljning

5.1 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationstavlor

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 12:e år för:

- Död ved

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 24:e år för:

- Utbredning av naturtyper

5.2 Uppföljning av skötselåtgärder

Entreprenörer ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts.

6. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet	Finansiering
Informationstavlor, uppsättning, underhåll	År 2005	Vid vägen	1	Reservatsanslag
Tillskapande av död ved	År 2005	Äldre skogsbestånd	2	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Där åtgärden gjorts	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Tavlor varje år. Övriga mål vart 12:e eller 24:e år.	Hela reservatet	1	Reservatsanslag